

עטרת צבי

מתורתו של רבנו מרן ראש ישיבת גרודנא הגאון רבי צבי דרבקין שליט"א

"אני לדודי ודודי לי"

משא רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א בנעילת ועידת בני הישיבות אב תשפ"ו

אנחנו נמצאים בשילהי אב, ואלול בשער, אלול זה "אני לדודי ודודי לי", מה המשמעות של "אני"? שאני לדודי, הפירוש בזה הוא כך: הקדוש ברוך הוא בהר סיני אמר "אנכי ה' אלוקיך", וכלל ישראל שמעו וזה נכנס בהם בקול גדול ולא יסף, אותו הקול נמצא בכל אחד מישראל בפנימיותו, ומה מבדיל? מה מפריע לאותו הקול? ה"אני" של האדם! ה"אנכי"! כנגד ה"אנכי" ששמעו בהר סיני, יש "אנכי" שלי, ה"אנכי" שלי, זהו המפריע הגדול, זה המבדיל ביניכם, כמו שאומרים "אנכי עמד בין ה' וביניכם" שה"אנוכי" מבדיל ביניכם ובין הבורא. ואת ה"אני" הזה צריך האלול לשבור, שיהיה ה"אני" - לדודי, לבטל את האני שלי שישאר ה"דודי", ה"אנכי" של דודי.

וזהו היסוד של רבי עקיבא שאמר זה כלל גדול בתורה "ואהבת לרעך כמוך", נשאלת השאלה, הרי ואהבת לרעך כמוך זה מידות טובות "מאי דעלך סני לחברך לא תעביד", אך מדוע זה כלל גדול בתורה כולה, שעליו בנויה כל עבודת ה' של האדם? והתשובה היא, שמי שלא הגיע ל"ואהבת לרעך כמוך" אז ה"אני" שלו מבדיל בין כל האמונה של "אנוכי השם אלוקיך", כיון שהוא סבור שהכל מגיע לו והוא חי לעצמו, והוא לא שייך לעבודות השם, ולכן הדבר הראשון של אלול זה לבטל את ה"אני" להבין שלא רק אני קיים, ואם את ה"אני" יבטל, אז הוא יגיע ל"אנכי השם אלוקיך".

ויש בירושלמי: רבי עקיבא אמר "ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול", אמר לו בן עזאי יש כלל גדול מזה "זה ספר תולדות אדם", מה הכוונה ל"ספר תולדות אדם"? הפשט הוא שאדם צריך לדעת מה הוא, ועליו לדעת ש"בצלם אלוקים ברא את האדם", האדם הוא שגריר של הקדוש ברוך הוא בעולם הזה, הוא מייצג את הבורא עולם בעולם הזה! וזה מה שאומר בן עזאי שכל אחד צריך לדעת שהוא מייצג את הבורא עולם, וכל מעשיו צריכים להיות כדוגמה של מעלה, זה הדבר הראשון. וזה קשור ל"אני", להיות תחילה "אדם" בצלם אלוקים! וכל ההנהגה שלו צריכה להיות כדוגמה של מעלה, ולאחר מכן לקיים את ה"ואהבת לרעך כמוך", וכשה"אני" לא מפריע

לו, ממילא הוא שומע את הקול הפנימי ששמעו בהר סיני "אנכי ה' אלוקיך!" ואז מגיע ה"דודי לי".

וזאת היא עבודת האלול, להתנהג כ"אדם" בצלם אלוקים, ולחשוב על השני, לקיים ואהבת לרעך כמוך, לא לעשות רק מה שטוב לי ומגיע לי, ועל ידי זה לזכות ל"דודי לי".

יתן ה' שהשאיפה של כל המשתתפים בכינוס זה להתעלות תתמלא, והבק"ה יכתבנו לחיים טובים ולשלום.

דברים שאמר רבנו שליט"א ביום היארציית על מורו ורבו מרן הגר"ש ריזובסקי זצ"ל:

המיוחדות של רבי שמואל שעליו מתאים הביטוי "חד בדרא", העניין הוא העמדת התלמידים. על ברכיו של רבי שמואל גדלו אלפי למדנים מופלגים מהם ראשי ישיבות הישיבות ומרביצי התורה ההצלחה שלו בהעמדת תלמידים נבעה מכושר ההסברה היה בידו להסביר דברים עמוקים ביותר שגם תלמידים שלא היו בעלי כישרון מיוחד מבינים היטב את הדברים כושר ההסברה נבע מהבהירות שלו בכל סוגיה בהיקפה ובעומקה וכפי המליצה הידועה חסר בהסברה חסר בהבנה אבל נאמר על רבי שמואל כגודל גדלותו בתורה כך היה גדול בהסברה ומזה הגיעה הצלחה בריבוי העמדת תלמידים.

על אישיותו של רבי שמואל יש לציין דבר ראשון את התפילה שלו התפילה של רבי שמואל הייתה מיוחדת אפשר לומר זו הייתה תפילה של למדן ברורה ובהירה ברוממות והכנעה דבר נוסף שהיה ברבי שמואל הוא היה אדם שמח התורה הייתה משוש חייו עליה הוא התענג ובה מצא מנוח.

עוד יש לציין רבי שמואל היה אישיות מקרינה הגדלות שלו בתורה וביראת שמיים ובמידותיו הנאצלות היו ניכרים גם בחיצוניות שלו. הופעתו הייתה מרשימה וכולו אומר כבוד. זכה ר' שמואל שתורתו והשפעתו נמשכות הן ע"י תלמידיו והן ע"י הספרים ובכל העולם מתענגים על דברי ר' שמואל והם מהווים יסוד ויתד להבנת הסוגיות.

והוסיף ע"ז במהלך "ועידת בני הישיבות":

רבי שמואל היה עומד בפסוקי דזמרה ומתפלל בקול רם וצלול ומחתך כל מילה בהדגשה של כל ענין וענין, והיתה ניכרת נהרה על פניו, ונראה היה שיש לו שמחה פנימית, אפשר להגדיר זאת שרבי שמואל היה מתפלל כמו שהיה מוסר שיעור, כשם שהיה מדבר לציבור כך היה מדבר לקב"ה, זו היתה תפילה של "למדן"! התפילה של רבי שמואל היתה מרשימה מאד ביחס לתפילות אחרות, שלא היה מדבר בפנימיות ובשקט אלא כולם יכלו לראות את הפנימיות שלו.

שאלת המנחה: האם יכול להיות מי שאינו למדן בלימוד והוא יהיה למדן בתפילה?

אני חושב שזה בא ביחד, למדן הינו "עמקן" שאינו שטחי, וישר שאינו עקום, וזה מתבטא בכל שטחי החיים, למדן שהולך לפי המחשבה, ומתבונן בכל מה שעושה, זהו ה"בן עלייה" האמיתי שאליו צריך כל בחור לשאוף, מספרים שמישהו אמר לרבי ישראל שאילו הסבא מסלבודקא היה מתמסר ללימוד הוא היה יוצא "גדול הדור", ורבי ישראל השיב לו ש"שלם" עדיף מ"גדול" בהלכות קדימה, אכן השאיפה צריכה להיות גם "שלם" וגם "גדול"! ועיקר תפקידה של הישיבה הוא לייצר את ה"למדן" בלימוד, ועי"ז יוכל האדם להיות "למדן" בכל שטחי החיים.